

MAGYAR VIDÉK.

Előfizetési feltételek:

Egy évre 6 ft.
Félévre 3 ft.
Negyedévre 1 ft. 50 kr.
Egy szám ára 6 kr.

A lap kiadóhivatala **Nobel Armin** könyvkereskedésében van, hogy az előfizetők küldendők, minden egyéb köldemény a szerkesztő nevére (polgárisokhat épület) ezímezendő.

SZÉPIRODALMI, ISMERETTERJESZTŐ

ÉS

TÁRSADALMI KÖZLÖNY.

Megjelenik: Szerdán és szombaton.

Hirdetések

négyzet centiméternyi tér szerint számítatnak. — Egyszeri beiktatás ára minden négyzet centiméterét 1 krajczár. — Bélyeg külön 30 krajczár. — Előfizetőnk kedvezményben részesülnek.

Nyitott tér pettsoronként 10 krral számítatik.

Jókai Mór.

Városunk s bátran mondhatjuk, a nemzet is kegyeletes ünnepeitől holnap; városunk, a mennyiben arról a férfiról megemlékezik, ki fiatal korában falai között lakott; a nemzet, a mennyiben e férfiról megemlékezik, nem is egy megyéé, hanem a hazáé s majd azt mondhatók, a világé, mert hisz neve és művei elhatoltak oda is, a hol magyar szó nem hangzik, a hol hazánkat csak hírből ismerik.

Emléktáblával jelölik meg azt a házat, hol Jókai Mór koszorus költőnk deákkorában lakott.

Emléktáblát állítanak a még élőnek, a még működőnek. És ez az utóbbi körülmény többek által félre magyaráztattott. Mi meg azt mondjuk, hogy e körülményben semmi különöst, semmi rendkívülit nem látunk. Miért ne lehetne az előlőről is kegyelettel megemlékezni, s eme kegyeletnek külsőleg is kifejezést adni?

Igen is lehet! Igen is kell!

Az „Irók és művészek” esztergomi kirándulása alkalmából megjelent „Emléklap” Jókai Mórrol emelkedett hangú czikkben emlékezik meg, s mivel mi sem mondhatjuk el jobban azt, a mit mondani akarunk, egész terjedelmében ide iktatjuk.

„A ki Dugonics „Etelkájá”-tól Jókai Mór „Hétköznapjai”-ig meg fogja írni a magyar regényírás történetét, az a nemzet történetét írja meg. Valamivel több mint félszázadot ölel magába az a kor. De soha anynyi tehetség nem váltakozott egymásután a magyar irodalomban. A nemzeti szellem újja születése, a társadalom visszamagyarosodása, irodalmunk felvirágzása s az európai eszmék diadalra emelkedése van ennek a félszázadnak lapjaira írva.

1846-tól kezdve harmincznégy esztendőn keresztül népszerűbb és tehetségesebb magyar regényíró nem volt irodalmunkban. Nemcsak tehetségében áll egyedül, de bámulatra ragadó termékenységén által is. Hatalmas alkotásai az egész művelt világ közkincséivé lettek s kevés szellemünk szerzett annyi becsületet a magyar névnek, mint Jókai.

Ha ragyogó kézeletét tanulmányozzuk: bübajos nyelvének varázsa ragad el. Ha fontos festéseit olvassuk: kifogyhatatlan humora bájos el. S midőn termékenységét akarjuk megkoszoruzni: a hazafi homlokára tesszük a babért. Nem tudjuk miiben nagyobb. Csak azt tudjuk, hogy a miénk, dicsőségostól együtt a miénk.

Ezen az ünnepen megtisztelhetnők-e méltóbban a magyar írókat, mint hogy Jókai Mórrol emlékeztünk meg? Nem a nemzet öröme-e az, mikor fejedelmét az egész világ magasztalja?

Nem életrajzát s nem munkái történetét mondjuk el. Hiszen arra több vastag kötet is esakélysság lenne. Hanem kijegyzünk egyet-mást a maga érdekes kis emlékiratából, mely a „Petőfítársaság” mult évi június havi Koszo-

rujában jelent meg. Szebben senki se mondhatná el, mint a hogy azt ő megírta.

„Nekem gyermekkori játékszerem nem volt más, mint a palatábla meg az írá. A mit írtam, ahoz rajzoltam is s a mit rajzoltam, ahoz valami történetet is írtam — így kezdő fejlődése történetét.

A legelső picturám hat esztendőskoromban egy farkas volt s alá ez a, történetesen acaicus vers írva: „busulást hallat a bokrokban egy farkas.” Hogy mi busította el olyan nagyon azt a farkast, arról most már fogalmam sincs.

Második művészi kísérletem egy szörnyeteg vers mellékletében a hirdett Röthfélé családjá gyilkosának areképe volt. Ekkor már hét esztendőskoromban voltam. Jó apám dísekedve mutogatta azt az ismerőseinek és sokáig ott láttam azt a bibliába eltéve.

JÓKAI MÓR.

Kilencz éves koromban már két versem jelent meg a Regélőben, meg a Társalkodóban; az egyik valami négerrel bajlódik; a másik azonban egy ismerős alakot, a város bolondját éneklé meg; alányomatva a nevem, szölte városommal és életkorommal együtt.

Ez első siker által elkapatra rögtön és egyenesen a drámaírásához fogtam. Tíz esztendőskoromban már, az elég indok rá. Elő is adták azt a darabot kártársaimmal. Hanem az irigy kritika agyonhallgatta. S én ennek következtében elég jókor rájöttem arra a tudatra, hogyha az ember író és festő akar lenni, előbb talán jó lesz iskolába járni.

Ifjuságomban festőnek készültem, volt tehetségem hozzá, s kezdetben biztató szerencsém. Ha ott maradtam volna, most talán az egész világ volna a hazám és senkiesem neheztelne érte. Én azt egyszerre elhagytam és választottam helyette az irodalmi pályát, melynek koszorus tvisből vannak fonva s nimbusza nem világít, hanem ég.

A márcziusi napokban Petőfivel együtt én

voltam az, a ki a népszabadságot kikiáltottam a szabad ég alatt. Az első szó kimondója a fejével jángozott, mert ha az egész nemzet nem visszhangoztatja azt, az a fej elveszett. Ki költé föl a viszhangot? Ki őrzé meg fejünket?

Hát azután hányszor álltam a nyitott sir szélén? Csatatérekben, ellenséges táborokon keresztül hatolva ostromolt városokig, bombázápor alatt. Szegeden a löporos raktár robbant föl mellettem s körüllem az egész tért betéríté romokkal! én érintetlen maradtam.

Világosnál az „utolsó” napon egy olyan társasággal ebédeltem együtt, melynek minden tagja tudta már, hogy a fejét eljátszotta s nekem sem volt semmi okom a magamét jobbnak hinni a többiekénél.

Félévig bajlódtam erdőben, ismeretlen emberek között. Azok, a kiknek hivataluk lett volna, hogy üldözzenek, segíték elő menekülésemet s a komáromi capitulatio menvele által megszabadulásom nem költemény.

Azóta mindig iskolába járok. Sokat éltem, sokat tanultam, sokat olvastam.

Harmincz év óta mindig hordok magammal egy-egy kis könyvecskét, a mibe mindazt följegyzem, a mit az élet és a könyvtárak tanítanak. Egy kis gyűjtemény már maga ez a könyvecském halmaza s a belejegyzett tárgyak tömege nem egy, de tíz emberélet munkásságának alapot adna. De azoknak sohasem fogja használni venni senki, magam sem valamennyinek. Mert az alkotáshoz nem elég az akarat, nem elég a tehetség: oda inspiratio kell.

Ki tanuskodjék a látható Istenről, ha a költő nem, a ki ugyanazzal a tollal írhat jót, írhat rosztat. Ezt a classicus kor költői vallották már: „Est Deus in nobis!” S az „invita Minerva” criteriuma volt náluk a költői érzéknek.

Azokat a munkáimat, a miket az olvasókat közé soroznak, mindig egy-egy pillanatnyi ötlet teremté meg; másokhoz évekig készültem s most bánom, hogy a tűzbe nem dobtam.

Vannak munkáim, a miknek keletkezését egy-egy nagy csapás idézte elő. Például az „Üstökös” című humoristikum vállalatom ugy keletkezett, hogy egyszer egy barátom hibája miatt nagy hajba kerültem s gonderhesen jár-káltam kűm a kertemben, akkor még fiatal fűcskám között s ime, mint Mozesnek a csipkebokor, nekem a ribizke bokor sugta meg, hogy kezdjek meg egy művet, a mihez akkor még minden hiányzott: humoristikus író, rajzoló és olvasó közönség. Csak egy volt meg, a mi nem kellett: osztrák censura. S ez a sugallat szölte azt a vállalatot, melynek huszonkét évfolyamában a magyar néphumor van összesítve s mely rám néve is egy új fordulópontra képezett és szabadulást nyitott önérom útján.

Mennyi gondnak, mennyi aggodalomnak, mennyi keserűségnek volt elosztatója rám néve az író asztal! Azért írok olyan sokat.

S hogy magyarul írok, azt nem azért teszem, mert nemzetem iránti költelenségem kérszerít, hogy hát hazafi legyek; — hanem azért, mert én olyan szép, kifejezésekben gazdag, mondataiban tökéletes, a gondolatokhoz oda találó nyelvet nem ismerek, mint a magyar. Miért nem is nem világnyelv? Ha ezt más nemzetek nagy szellemei tudnák! Hiszen magyar nyelven költeni, olyan, mint a hegedűművészek stradrión játszani. Miért nem beszéli ezt a művelt nagy világ? — Sokszor kérdeztem magamban, hát már az Isten a magyar nyelvet csak a saját gyönyörűségére teremtette? De én hálát adok neki, hogy ezt nekem adta anyanyelvül.

És mi hálát adunk Nekik, hogy nekünk adta Jókait, a kímélő magyar író még nem szólt többjóságban nyelvünkön s annyi remek, bámulatosan termékeny művel még nem gazdagította irodalmunkat. Ezekben díesőll nemzete s az ő halhatatlansága.

„Mindazok között, a miket tanultam, annak vettem legtöbb hasznát, a mit nem tanultam meg.“

Mennyi bölcsesség ebben a néhány sorban. Mikor még Petőfi volt mellette, rajongó hűvel s elragadó lelkesedéssel buzdujt és buzditott. Most alig van, a ki annyi koszorút és anyai tővist kapott volna. Amak veszi legtöbb hasznát, a mit nem tanult meg. A megadásnak.

A jellemről.

Jellem egyike azon jelszavainknak, melyekkel az életben oly gyakran találkozunk a nélkül, hogy valami határozott fogalommal lennének összekötve. Beszélünk jó s rossz, erős s gyenge, ezivakodó s békés, férfiu s női-, nemzeti, törzs- sőt rangjellemekről. Constataljuk, hogy férfi s nő jellemük különbözően lényegesen különböznek egymástól; hogy a szláv, germán s román nemzetek jelleme egészen eltűk egymástól; állitjuk, hogy más jellemajtságsága van a pórnak, más a kereskedőnek, más a katonatisztnak; hallhatjuk, hogy N. államtanács példánul titkos tanácsnok ezimét — jellemét — nyerte el; a színész hő-, szerelmes-, suhancz-, vagy éven valami ostoba gyermekjellemet visz szerepében. Az állatoknak is tulajdonitunk sajátos jellemet: a lőt tüzésnek, a tigrisét kegyetlennek, a nyulét félnéknek festjük, sőt élettelen dolgokat is felruházunk jellemmel, a mennyiben szólnak valamely földrés, vagy tartomány jelleméről. Mindezek kifejezésekben jellemnek, a belső- vagy külső sajátosságok összeteg értjük, melyek az illető tárgynak egyedi blyeget kölcsönöznek, minélfoyva más hozzá hasonlóktól

megkülönbözteti magát. Itt azonban az erkölcsös jellemről van szó. Ez alatt pedig a gondolkodás-módról, érzés s akarat közti egyösöget értjük, mely egységből folyik azután az öntudatos, következetes tett s cselekvés: a hol ezen lelki erő egyike megesorult, ott nem beszélhetünk már erkölcsös jellemről.

Vannak oly egyének, kiknek értelmisége a kímüvelődés lehető nagy fokát érte el, kiknek érzelmi életük igen finom — de jellemüket mégis meg kell tölők tagadnunk, mivel szilárd akaratuk, szenvedélyük feletti uralom nálók hiányzik; oly egyének t. i. kik nemes érzelmeiket, a helyesnek ismertet erkölcsi gyengéségnélkül végre nem hajthatják. Ezek azon Hamlettéle természetek, kik a lét s nemlét felett mélyen tudnak ugyan gondolkozni, kik gyengéd lélekmozdulatokra képesek, de vagy semmi vagy épen ellentett tette végödnök.

Ezek azon természetek, melyekről nekünk, nevelőknek, a szülőkét sokat kell hallanunk. Hisz az én fiam oly jó, s oly okos is; csak könnyen elragadtatja magát; egyedüli hibája a könnyelműség!

Ezek azon természetek, kik olykor a legbensőbb önismerettséggel bírnak, kik önmömagukat vádolják — naplókban, törvény előtt, sajátban — kik keserű könyeket sírnak szülők s vallásuk iránti kegyetlenségük felett, kik öngyilkosságra vergődnek, mivel beannak minden lehető ki van mivelve, csak az erőlyes akarat nem!

Ritkábban, de azért elég gyakran találkoznak oly természetekkel, kik értelmük legnagyobb tehetőségét egyesítik az erőlyes akaratall, kiknél azonban minden nemesebb emberi erőlye hiányzik; oly természetekkel, milyent Shakespeare II. Richardjában hoz fényre, a gonosztevőknek meggyőződés- s oktatósból. Persze ily természetek, kiknél finom műveltségük s erőlyes akaratuk mellett is hiányzik a nemesebb érzés, nem fajulnak abstract gonosztevékké; hanem igenis oly özőökké, kik a teremtés központján tekintik magukat, kik előtt minden eszköz helyesnek látszik ezüjük kivételére; kik előtt minden embernek csak akkor van valami erőlyene, ha őket vélt boldogságukhoz vezető hidnak használhatják.

Ép oly kevéssé mint ezeket lehet erkölcsös jellemekké festendők azokat, kiknek ugyan erős akaratuk s jó szívük megyan, szellemük azonban értelmi képzés hiánya folytán homályban marad, vagy pedig ellenképzés által elhomályosult. Ily egyének néha véghetelen bajt okoznak, főképp ha maga s befolyásos hivatalra tettek szert. II. Filóphben ősei vallása iránt legélenkebb lelkesedés megvolt, tervei keresztülvételében a legfáradhatatlanab érlyet, ta-

nusította, de jesusnait nevelés által elhomályosult értelem oly zsarukait tette őt, hogy kortársainak átkai mellett az utóvilág kemény ítölete is érte. A szellemek ily elhomályosítása gyakran fordly — s ravasszággal együttjár; oka tehát nem a veleszületett ostobaságban — mely már bölcsőidőjükdé — hanem a korlátolt egyoldalú nevelésben rejlik.

Ha a nevelés legnagyobb feladatát állitotuk a jellem kiképzését, ugy e feladatot most már közelebbről definiálhatjuk, nevezetesen: az emberi lélek lehető legösszhangzóbb kiképzése, t. i. az értelem, érzés s akaraté.

Minden nevelési eszközeinknek tehát e célnak meg kell felelnök. De hogy ez nem történik, hogy nevelésünk sokszorosan meggátolja a jellem összhangzó kiképzését: constatalják szomorú eredményei nevelésünknak. Mily fényes reményeket vetünk egy tehetéséges, romlatlan s élelvirő fiura! De mily ritkán fejlődnek e reményeink ki? De vajjon jobb lábó áll-e nő nevelésünk? Vajjon leányainkat még oly derék háziasszonyokká neveljük-e, hogy férjeik támaszai, gyermekeinek derék nevelői s példányképei lehessenek? Vajjon asszonyaink még most is-e a vallás szűrtjű s vesták, kik a házi tühely szent tűzét ápolhassák? Korántsem! Sajnosan be kell vallanunk — ha igazán akarunk szólni — hogy nagyon ritka esetben van ez így! Jelentékeny orvosi írónk állitják, miszerint művelt köreink halgyeinek phisicai erkölcsösüsa oly gyorsan halad előre, hogy alig lehet várni tölők egészséges ember nemzedékét: vajjon mi körülményekben kutatandó inkább ennek oka, mint az elajult nevelésben?

Azokban nemcsak elhanyagolása, hanem pozitív hibák miatt is főoka nevelésünk időnk gyarlóságának; mert a romboló érzülettel fiataliságunk épen azon része van megilletve, mely időnk ugynevezett műveltségét magába zárja.

Volens mondom az „ugynevezett műveltség“ mert kétségbe nem vonható, hogy a magasabb társadalmi körök műveltségének színvonala egész Európában lejjebb szállt. Nagyon különböznek tetszik ez s mégis el nem tagadható tény; bebizonyitattik ez minden ország egyetemi tanárainak panaszai által, hogy már most nem, mint azelőtt, szellemben érett s tudományok iránti szeretettelül lelkessit ifjak látogatása a főiskolákat; bebizonyitattik oly férfiak kutatásai által, kik a néppsychologia terén uttóru tanulmányokat sajátítottak el; közölök a legjelentékenyebbet említem: Lazarust. E mellett nem tagadom, hogy a kormányok műveltségéből ropant sokat tettek; de elterjedésével nem járt karöltve annak elmélyedése.

Az igazi műveltséggel együtt értéke is csök-

T á r o z a.

Orlay Seméről.

Ha megengedtetnék a halandóknak, hogy a végzet utjait kormányozza magok alkotnák meg életpályájukat, ha a regényirő egy második Tyrtaeust akarva rajzolni phantasiája teljes erejével: festőiből képet nem nyujthatna, mint a minő volt Petőfi élete s halála. Regényes mult után pár évi ragyogás s azután ellánság, épen az utolsó órában, melyet, ha túlélt, a költő lelke lesz tönkre s szellemi nagysága törpülés veszélyének van kitéve. A rajongó középkorban félistenek tartották volna a nagy férfiu s szentségének tanulmányosságul szolgáló volna a végzetes jóslat az „egy gondolat“ról, mely oly mesés következettséggel jöndt be.

Mily más volt a pápai hires triumviratus másik tagjának, Orlay Petrich Somának halála! Ifju korában, midőn legneresebben szárnyaltak ábrándos gondolatai, midőn leginkább lett volna szükség a tetterőre s lelkesedésre, ifju korában örintette meg a halál szellege s azután darabonként, kínosan szétszaggatva ölte meg őt egymásután harminez hosszu év alatt. S hogy még kínosabb legyen a fájdalom, boldogsággal is kecsgette őt a végzet. Két szép gyermeke volt, két eszes, szeretetreméltó gyermek. Mindkettő felnőt s már-már saját erejükön kilépni készültek az életbe, midőn meghaltak s meghaltak az emésztő rettenetes betegségben, mely ellen nincs orvosság, s mely évekkéltre hirdeti a halált. A szerető szülőknek mindennapi kirándulási helyök lett a gyermekek sírhantja, órákig tartózkodtak ott mozdulatlanul leborulva. A rideg valóh kegyetlen. A nő lábát amputálni kellett s belehalt, a férfiu emésztő fej-

gőreséhez még rohamos tüdővészit is kapott s pár hét alatt megtörve s életuntottan f. év június 5-én szállott 58 éves korában a sírba.

Válóban igazza volt a költőnek, midőn kifejezte óhaját, hogy ne „ágyban, párnák között“ haljon meg. Ifjukori barátja s rokona halálós ágyánál érezte ezt mindenki. Mindnyáján tudták, hogy közel van halála, talán ő maga is s nem volt senki, ki ismerte multját, hogy e halált megváltásnak ne tekintette volna. Erős fejtörései, melyek néha csak egy pár óra pihenést engedtek neki, ugyan is tönkretették már életet. Az utolsó két évben mindenki előhalottnak látta, ha néha-néha nyilvános helyen megjelenített.

Két héttel halála előtt egy kis levélkével magához hívott. Félig halott volt már s karosszékéből sem tudott mozdulni. Pedig nagyok s súlyosak voltak gondjai. Egy év óta alig keresett valamit s vagyona már teljesen tönkre ment. A szomszéd szobában ott feküdt beteg neje, öt hetet át alig adott életjelt magáról s nagyobb részét eszméletlen sem volt. Maga a gyógyszer s ápolási költség naponta 5—6 forintot ment. Orlay reménylette, hogy legutolsó történeti képét a muzeum számára megvásárolják s ezért hivatott magához. Több ízben meglátogattam ez ügyben. A kormány végre adott is 200 forintot előlegét s az utalványkét nappal halála előtt érkezett meg.

Orlay nem volt első rangu művész. Tehetségének kifejlődését kora ifjuságától kezdve kízó aggyörése teljesen megakadályozta. De Petőfi képei, köztük „Petőfi Debreczenben“ czimű ismert szeretetlejesen ábrázolt máve, „szép Honá“-ja s néhány történeti festménye megörzik nevét az utókor számára. S mily szomorú vizgatlás ez a nyomorultságban eltöltött életért. Mennyivel biztób-

ballesitőbb volt reá nézve a tudat, hogy neje halála után pár nap mulva érezte az utolsó óra bekövetkezését, midőn szerteivelté egyesülhetett.

Petőfi életpályájának sivár árnyképe az Orlayé. Komoly gondolkozó sok elszomorítót talál a nagy lyrikus életében is, Orlayéban nem volt vizgatás. Az élet szenvedés volt reá nézve.

György Aladár.

Idegen földön.

Történelmi elbeszélés Pósa Károlytól.*

I.

Kőrágyon fekszik Robert. A lovagias napolyi fejedelem, megtörve éveinek sulya alatt, végörájához közel; arezát, melyre a kőr, s az idők vasfoga félresikerhetlenül nyomá hatalmas blyegyet, komor redők borítják; a létova pillantások, melyekkel szemői nyugtalanul körültekintnek, keményösszeharapott ajkai, erős lélekutasról tesznek tanúságot... Mi az, mi az elszállni készülő leket porhályveken még tovább is fogva tartja? Mily gondok redősítik a még akkorában is férfisan szép arezot?... Talán az elszálló lélek jóslatszerű sejtelme előre lefesti előtte az utókor gyászeseményeit, s látja, mint festi ártatlan vér az Anyok nyíves trónját, mely eddig tisztán s fényben állt, mint homályosítja el galád ármány a napolyi korona tündökli fényét? Vagy a lelki-furdalás kötérra rágódik szívén, mely most szunyadásból kétszerez dühvel ront elő, s fogadása megszegését veti szemére?... Ah! az a végrendelet, mely Endrét a koronától megfosztja, s csak a salerudi hercegi czimmet ruházta fel, mintha vérbátukkal,

* Szerző, szerkesztőnk egykori tanítványa, lapunk számára volt szives átengedni ezen a pécsi nemzeti kaszinó által az Eötvös díjjal jutalmazott pályaművét.

kezt. Nézzük körül családinkat, iskoláinkat s egyetemünkön, mi körül keresik itt azt, mit műveltségnek szokás nevezni? Valóban nem azért, hogy széleshangzó, szilárd jellemű embereket teremtsenek, hanem hogy a tudományok némi lehető csekély mértéké által lehető nagy előnyöket szerezhessenek. A katonakötelességűdi kedvesség; pénz rang, kifizető fényes tekintet s helyzet: ezek azon magnepek, melyek az öregeket ösztönik, hogy az ifjakat s „műveltséggyárak”-ba vezessék, kik ezeket lehető gyorsan s kevés erőlködésével szeretnék átahadni.

Nem esoda tehát, ha e fiatalág más tekintetben is gyorsan végzi pályáját, ha — vezéressilaga a külső eredményé — minden észmei s szellemi bírtok nála gyalagatosan tönkre jut, ha szellemes tanupal, szive kiszárad, ha becsület, lelkiismeret s hűség előtte füres szavak, ha a törvényszék ítélete vagy saját kétségbeesése polgári s physical életének háttér szűk!!

Dr. Brehm után közli:
Kohn Manó.

„VISZHANG”

a vasárnap munkakérdés dolgában.

Rácz Mátóval.

II.

S nemesak az érintett latin aranyigazság tételét kívánja a test nyugalmát; de a teremtés nagy munkájának teljesét tételt is mint azt a biblia előadja a legbőlebb hat nap eszközölte, nem mintha ő azt egy nap elő nem állithatta volna, hanem mivel végtelentel bőségségének ugy tetszett; és hogy mi is hat nap dolgozzunk, hetediket pedig az Ő ne tisztelére és testünk nyugalomra szenteljük. A ki a teremtés elbeszélésének a bibliai szöveg szerint szóhíven hódol, az a t. lélek- és testre hat napon át háramlott fáradsalmak kipihenését illetőleg — a hetedik napnak munkaszünetelési jogosságát minden behatóbb fejtegetés nélkül is belátja. De beismerhetik azok is, kik csak mesé-nek hirdetik a bibliai alakot. Mert a ki csak küssé behatóbban foglalkozott a proféták és patriárchák eme örökbeest könyvével, kell hogy önként ama vallomás ébredjen föl elméjében, hogy annak minden egyes részletét a legműveltebb logika, örökre elfogadható arany igazság színméze folyja át. Tehát már e nagybeest könyv szerzője, kora, még századunk által eddig érvényre nem emelt gondolkodásmódot árult el.

Szerény fogalomra szerint korunk vállaltas-lanságának szomorú jelei ezen eszme megvalósítása által lassan-lassan tűnedeznének; s hogy eddig oly

szive vérelve volna írva! ... Ott lebeg előtte, minden szava egy-egy vád, mely menydörögve hangzik a haldokló fölében.

Pedig rendelkezhetett-e máskép, midőn ismerte azon ellenszenvet, melylyel unokája Janka, Endre iránt viselkedett? Nem lett-e volna ismektörés, az unalomvágyó Janka mellé helyezni Endrét királyul, ki biztosan az ármány és bosszu áldozatán esik? Mert, hogy e szilaj nő maga mellett kormánytársat el nem tűrend, az Róbert előtt világos volt. És mégis elegendő ok volt e mindezt arra, hogy érte egy fogadást, mi több, szent esküt megszegjen? Bármiként is igyekvő önmaga előtt tisztázni esküszegését, az mérőként rágódott lelkiismeretén.

Leiki szemei előtt elvonulnak a múlt esemé-nyei: Károly magyar király lovagias alakját látja, ki bizalmasan teszi le fia sorsát kezébe, s ő most végrendeletében, a korábban tett ígéretet meg-szegé.

... S ha a Mindenható kiszólít az élők sorából, Unokánk Johanna kövessen a trónon, s férje Endre Salernó hercegevé legyen. ...

Ezek azo sorok, melyek Tantalus kínjait érez-tetik vele, s éles töként merülnek szívébe.

Ágya mellett fordul nejje Sancha, kezei közt tartván férje mererülő kezét. A fejedelmi asszony beesett arca átvirrasztott éjjelről tanusodik, mely-lyeket szeretett férje ágya mellett töltött.

Az ágy fejnél két női alak vonja magára figyelmünket: az agg fejedelem unokái azok, kik egymást átölelve állanak a haldokló előtt. Mindkettő arca a közös családi jelleg, s mégis mily kü-lönbözők az arcok! Mária az ifjabb lány még alig van túl a gyermekkor holdog évein, oly korban, midőn még az élet édes és keserő érzelméi nem ostromolják a gyantalan szívét; arca az ártatlan-

vészes kínóvesei, dudvái termettek, oka egyedül az, miszerint az intelligenciának elvevezt — különösen férfi osztály, vallásérzületének nemesítését, ápolá-sát szigorú elfoglaltsága miatt egész éven át egy napon sem eszközölheti. Mert ha véletlen jutott szabad napja esik egy agyongyörödött hivatalbeli-nek, nemhogy lelki épülésének bíra szentelni egy-két perzet, de még testét sem képes egészen föl-áldozni. Ilyenkor vallásos kiábrándulások, elkésere-dések támadnak lelkében, könyörtelen sorsa tudatára ébredvén.

Pedig a vallás „talpköve minden államnak” s e tekintetben már-már veszélyes örvény szélén állunk.

Nézzük egy kissé az állami hivatalbeliek mű-ködése köréin szót. Azok, kik vasárnap kénytelen — kellett-e délelőtt munkára vannak szorítva, bi-zony holdog keveset tesznek, hát ugy ánnepiesen csak előlik az időt, mint ez a járásbírósiági, telek-könyvi, törvényszéki hivataloknál tapasztalható. Igen, mert elég volt nekik egész héten át vállai-kon a teher, a test, ösztönyszerűleg nyugalomnak kívánja magát átadni.

S habár ez még elviselhetőbb, de azon állás-beliek sorsa, kik a legnagyobb normanapokon, hét-köznap, vasárnap, ánnepnap egyaránt a hivatalban tepszednek — ezek sorsa azaz a mi sorsunk a leg-átközösabb.

Értem a postahivatalnokok terhes álláspon-tját. Egy ezen állásbeli nemesak, hogy roppant s sokszor vakfelelősség zaklató kínaitól győttörtek naphosszat s az összes közönség különféle érdeke-inek öre, folytonos zaklatásainak céltáblája: hanem még egy évbén egyetlenegyszer sem gondolhat testének kipihenésére. Hordja az állam élet-egészség sanyargató igáját folyton- és szakadatlanul. S nyere- az állam ez által, hogy ily egészség-é-kimerítő szolgálati szabályzatokhoz szorítja hi-valtaloinkat? Éppen nem, sőt veszt. Veszt, mert hivatalnokai korábban szolgáltatkeptelenné vállván az ily kimerítő viszonyok mellett — időnek előtte nyugdíjra szorulnak, vagy szorítottak, s az állam kiadása szaporodik.

De még a kereskedelmi forgalom, tehát az államvagyony sem szenvedne hátramaradást, beiga-zolja a két első kulturállam Anglia és Németország azon példás intézkedése, hogy ott a vasár- és ánnep-napi munkaszünet életbe is van léptetve. Pedig hol van nagyobb, óriásibb szellemi és anyagi ügy-forgalom mint Londonban és Berlinben?

E két világ város korszerű intézkedéseit egye-bekben is utánoztuk, magunkévá tettük, csak ezen

ság ide rózsái virulnak, s a szende tekintet von-zóvá teszi a gyermek arcot, mintha csak a béke angyalát látnók, ki a haldokló végerzeit jött eny-híteni. — Janka, az idősebb, magas alak, fenséges, elragadó szép arcaán parancsoló komolyság trónol, nagy, fekete szemében pusztító tűz ég, méltó kifeje-zése a benne dőlő érzelmeknek. Jaj annak, kinek e szemek ellenségei! Sajtó hatásuk akár a hóhér bárdütése, s veszte az, kire kimondták a halál-ítéletet.

Endre, Janka férje szintén eljött, hogy véghu-esut mondjon a haldokló királynak. Ott áll az ágy lábánál szemben a két nővérrrel, szép arcaán az igaz fájdalom jeleivel; szemei földre szegezvők, s így nem veszi észre azon öő pillantásokat, melyeket Janka szemei feléje lövellnek.

Hátrább a terem félhomályában még néhány férfialak körrajza látható; olasz főúrnak, kik a család fájdalomát nem akarván zavarni, visszavonultak.

Most megmozdult Robert. Feszült figyelemmel lesik a körllötte levők minden mozdulatát; tekintete Endrére esik, ki mozdulatlanul áll még mindig helyén. A beteg látja, mint gördülnek az igaz fájdalom könnyei annak arcaáról, kit jogos örökségétől fosztott meg, — az siratja őt, kin a legnagyobb igazságtalanságot követé el, s ez még jobban megindítja.

— Fiam! — nyugó gyenge hangon, egy kéz-mozdulattal oldalához intvén Endrét — kevés időm van már — e földön töltendő — érzem, — hogy végőrárn közleg, — árván, támasz nélkül — hagyom nőm- és unokáimat, — te vagy egyedül vigaszuk, — igérd, hogy védőjükn leüsz, — hogy szeretni — oltalmazni fogod — őket.

— Igérem, szeretett nagyatyám, s eszköszöm, hogy míg élek, míg e karok a fegyvert bírják, míg

dicsérendő példája a vasárnapi munkaszünetelés jogossága körül akarunk-e kívánni?

Anyi bizonyos, hogy e két hatalmas állam előleges, megfontoló eszmecseré nélkül nem teste-sített meg egy ily új eszmet?

Nem kívánunk egy héten két-három szánna-pot, mint a magyarországi fanatikus görög katholi-kusok, akik két város napot akarunk naptárjukba iktatni, dologkerülőkké nem akarjuk magukat tétetni. Hanem amennyit a test időszernél és ösz-tönszerűleg követel, a szellem szabad és zavartalan nyugalma szintén megkíván, egészség bítansági szempontból szükséges, a vallás ki nem küszöböl-hető kívánalma élük szab. — egy héten egy napot a józan emberies belátás, ugy hiszem, nem fog meg-tagadni tőlünk.

Ezen fontos és égető szükségépp előtörő eszme képesán, azaz a megoldás stadiumán nem lenne időszernél, sőt ezen kérdéssel szorosan összefügg-vén, könyebben megvalósulást nyerhetne, ha az iz-raelita közönség is ama elhatározásra jutna, miszer-int valtak egy napon öné meg heti ánnepét.

Ez ugyan köztük fékvesztett harcok keltene, azonban fölfogva szereplésüket, a már pendítgett eszme álloméletünk közös javát mozdítván elő — a fölvetett kérdés megvalósításának használván is — talán zöld ágra vergődnek a vasárnapi munkaszünet-elés kérdésével egyetemben. Adja az ég, hogy akadjon oly gyűbzögő apostola e kérdésnek, ki ennek érdemében eredményteljesen szólhat föl.

Vidéki és helyi hírek.

A Jókai-ünnepre érkező vendégeket ma délt-után és este fogadják a rendező-bizottság. Ohajjúk, miszerint mennél számosabban megjelenjenek s magukat szerény körünkben a legjobban érezzék. Szívbeli ádrözöljük!

A mai nappal kezdődő Jókai-ünnep programját a következőkben ismételve közöljük: 1. Ju-lius 17-én az érkező vendégek s küldöttségek fogada-sa. — Esti 8 órákor ismerkedési estély a „Griff” fogadó éttermében. 2. Julius 18-án délelőtti 11 órákor az emléktábla leleplezése s hosszú utzeai 972-ik számú ház előtt, a következő részletekkel: a) Szózat. Énekl. a főiskolai dalkör. b) Elnöki meg-nyitó beszéd (gyurácz Ferenczöl). c) Alkalmi költe-mény Szavalja: Mészáros Károly. d) Hymnus. Énekl. a helybeli polgári dalda. e) A költő. Alkalmi óda Soos Lajosól. Szavalja: Orszói Jenő. f) Zárszó. Dr. Fenyőssy Ferencz alenköltő. g) Szabadságdal. P. Tóth Kálmánól, zenéje Huber Károlyól. Énekl. a főiskolai dalkör. 3. Déltűnt 1 órákor díszelőd a „Griff” fogadó nyágytermében. 4. Esti 9 órákor táncvígvalom a „Casino” kerti helyiségében.

A pápai helv. hitv. főiskolai ív. képzőtársu-lat holnap, azaz július hó 18-án déltűnt 4 órákor

egy csepp vér foly ereimben megvédem őket — felel Endre, lévvel szorítván meg fejedelmi rokona kezét, s büszke fennérzés szállta meg annak tuda-talán, mily fontos szerepet ruházott rá Robert.

— És tí — folytató a király, neje és unokái fel fordulva — ne sirjatok — védőtök akadt — ő majd — oltalmaz beuneteket — vitézül, — talán jobban — mint én — képes lettem volna; — biz-zatok benne, — szeressetek — felejtessétek vele, — hogy idegen földön van. — Te Janka — foly-tatá tovább, mialatt Janka kezét Endrébe igyekvék tenni — légy férjednek hí — engedelmes neje, — becsüld meg őt — s szeresd, — mint ő szeret téged.

A haldokló, kinek feje visszahanyatlott, nem látta, mint rántja vissza Janka kezét, mily fenyegető pillantással mérí végig Endrét, kit szive mélyéből gyűllöt, gyűllöt az erőszakolt kötelek alatt vergődő sziv gyűllötével. Mert nem volt titok a nápolyi udvarnál, hogy Janka nem szereti férjét, hogy há-zasságuk szerencsétlen; közte és férje közt állt ke-gyeneze tarenti Lajos és nagyragyogó anyja Valois Katalin, kik Endrétől öt öngyaványt türekedtek.

S e türekvés okát nem kell messze keresnünk. Lajos szép, szereti Jankát, s ha az udvarnokoz sajtóságának hitelt adhatunk, viszontszerelmen ta-lált; ha mindehhez hozzávesszük, hogy Robert hal-lálával Janka lesz Nápoly királyneje, nem csodál-kozhatunk, hogy Margit és Lajos mindenben Janka kegyét keresik. Robert maholnap meghalhat, s ha Janka királynő lesz . . . Ki tudja mit rejt mé-hében a jövő! . . .

Robert, ki egyideig mozdulatlanul feküdt, újra összeszedő erejét, s Endréhez fordulva folytatá.

(Folyt. köv.)

VASUTI MENETREND.

PÁPA-GYŐR-KIS-CZELLE.

Indul:

Pápiról Kis-Czellé d. e. 12 ó. 24 p.; d. u. 7 ó. 54 p.
* Győr felé d. u. 2 ó. 49 p.; regg. 6 ó. 42 p.

Pápiról Kis-Czelléből d. u. 2 ó. 44 p.; regg. 6 ó. 42 p.
Győrből d. e. 12 ó. 19 p.; d. u. 7 ó. 29 p.

GYŐR-BÉCS-BUDAPEST.

Győrből ind. Bpest felé 11 ó. 20 p. d. e. 10 ó. 16 p. este.
Győrből indul Bécsefelé 5 ó. 17 p. d. u. 4 ó. 26 p. regg.

Gabona-árák.

PÁPA:

100 kgr. vágis métermázsánként.
Buza: jó 11 ftt. — kr., közép 11 ftt. 30 alsó 10 ftt. 50 kr.
Rozs: jó 8 ftt. — kr., közép 7 ftt. 80 kr., alsó 7 ftt. 50 kr.
Árpa: j. 6 ftt. 80kr. k. 6 ftt. 20 kr. és a 5 ftt. 80kr. Zsaj: j. 7 ftt. — kr. k. 6 ftt. 80 kr. 6 ftt. 60 kr.
Tengeri: j. 7 ftt. — kr., k. 7 ftt. 90 kr. és a 6 ftt. 80 kr.
Burgonya: — ftt. — kr. közép 3 ftt. Széna: 2 ftt. 80 kr. 2 ftt. 20 kr. Zsaj: 2 ftt. 80 kr. 2 ftt. 20 kr.

Pápa, 1880. július 16. Wolta József, polgármester.

Felelős szerkesztő: **Bánfi János.**

NYILTÉR.

Minden külön értesítés helyett van szerkesztőnek rokonaink és ismerőseinkkel eljegyzéseinket ezen uton tudatni:

Lázár Mari Deutsch Dávid

Ajka. Pápa.

JELENTÉS.

Ezennel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy nálam, az első zsák-kölesző üzememben, mindenemű

gabna-zsákok

olcsó feltételek mellett, költsön vehető; egyszersmint tudomására adom a nagyérdemű közönségnek, hogy ugyanitt még mindenemű

uj gypaju- és gabna-zsákok,

valamint mindenemű

vaszón- és kautsuk-ponyvák

is a legolcsóbb áron kaphatók.

(A kautsuk-ponyvák igen előnyösek gépekre eső ellen, és gabnákagok befedezősére tüz ellen.)

Mindenemű megrendelések pontosan teljesíttetnek. Teljes tisztelettel

BETTELHEIM RAFAEL,
Pápa.

351.352. szám.
V. 1880.

Árverési hirdetés.

Alulírt királyi bírósági végrehajtó a polg. tk. rdt. 403. §-a értelmében ezennel közhírré teszi: hogy a pápai kir. járásbírósg 3110. 3111. sz. 1880. év. végzése által **Spitzer Márton** ellen, Berger Ferenc és Löwenstein Mór részére, 619 ftt. 39 kr. követelés végéig elrendelt biztosi végrehajtás folytán bíróság felőrlglalt, s 835 ftt. 36 krra becsült szobatorok, hordók, gazdasági eszközök és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók, minek a helyszínén, vagyis P. Teszlerin alperes lakásán leendő eszközölésre határidőül 1880-ik évi július hó 21-ik napjának délelőtti 8 órája kitűzött, melyhez a venni szándékozók érkezélt megjelgyzéssel meghívotnak; hogy az érkelelt ingóságok emez árverésen, a polg. tk. rdt. 406. §-a szerint, szükséges esetében becsáron alul is eladtni fognak.

Kelt Pápa, 1880. július 16-án.

Mészáros Károly
királyi bírósági végrehajtó.

a főiskola épületében hárommepélyt rendez melynek műsorozata a következő: 1. Nyitány. Egyetlen Luiza című operából, szerzette Donizetti, játsza a főiskolai zenekar. 2. Jégvölgyi Értesítés a társulat évi működéséről; olvassa Demján Márton alelnök és főjegyző. 3. Teremtés Haydn-tól énekel a főiskolai dalkör. 4. Pályadíjt nyert népdal Soos Lajostól. Olvassa a szerző. 5. Goneril Királyné* Abányi Emil-től. Szavalja Oroszi Jenő. 6. Dalok „Notás Kata” szimfóniából, zenéjét szerkeztette Szentimri Elemér, játsza a főiskolai zenekar. 7. „A Múlthoz” Jutalmazott óda Soos Lajostól. Olvassa Sebestyén Dávid. 8. „Idealista” jutalmazott humoreszk. Irta Szép Lajos, olvassa a szerző. 9. „Édes Lánykám”, népdal Huber K-tól, énekel a főiskolai dalkör. 10. „Király Alma” jutalmazott ballada, Soos Lajostól. Szavalja Demján Márton. 11. „Poloska” Arany Jánosától. Szavalja Oroszi Jenő. 12. „Vadász-Induló” Huber K-tól, énekel a főiskolai dalkör. 13. „Rákóczi-Induló”. Előadja a főiskolai zenekar. E műsorozat érdekes változatossága reménylen engedi, hogy a zárórupep méltó lesz előzőjéhez.

Figyelmeztetés. Több fővárosi lap az utolsó időben erőlesen kikelt azon izléstől, hogy a földművelőkön kívülről készült, rossz eredeti képeknek még gyaralóbb színyomatú másolatai ellen, melyek hazánkban, főleg annak közepdmű lakosai közt, idegen kolportörök által jésztő módon terjesztették, és az ugynevezett ponyva irodalom rákajánál annyival veszedelemesebb a mennyivel sokkal drágább a mulatság, másodsor az e czéla fordított pénz tisztán a kül-föld rakja zsebre. Ezen haj orvoslásul egy jelentékeny lap tesz is egy csetre való és figyelemre méltó indítványt, felszólítja t. i. hazánk festészeit, miszerint tegyék lehetővé a közeposztálynak is jobb eredeti képek beszerzését az által, hogy egyik vagy másik myndírt vevőre nem találó munkájakat részletfizetésekre becössák áruba. Ezen indítvány már több helyre, sőt városokban is talált viszhangra, a mennyire Herce D. rajztanárunk (kinek munkái mindenütt elismeréssel találkoznak) elfogad bármintemű, a festészeti szakmába vágó (arc-, és templomképeket-től) és csetképeket megrendeléseket részletfizetés mellett; sőt kívánatra a képeket keretlél is ellátja, melynek ára szintén a részletekben tudódik be. Ismerve Herce ur munkáit, s tudva, miszerint műhelyéből csak oly munkát ad ki, mely a megrendelő tökéletes megelégedésével találkozik, szívesen ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

Csengery Antal a kiváló publicista, kitűnő szónok és tudós, a m. tud. akadémia alelnöke kedden d. u. halt meg s tegnap temetettél el. Betegsége ugyan aggasztó volt, de a szomorú eset mégis váratlanul állt be. — Beme a hazai polgári iskola is egyik főtámaszára vesztette. A gyászjelentés ekké hangzik: „Csengery Antal szül. König Róza, a maga és gyermekei Loránt, Olga Heinrich Gusztáv, Leona Vámosy Károlyné és Etelka, ugyszintén testvére Csengery Imre, továbbá vejei Heinrich Gusztáv és Vámosy Károly, unokái Heinrich Viola, Antal, Gyula és Margit és számos rokoni nevében, mely fájdalommal tudatja az elfelejtethetlen férjnek, atyának, testvérnek, illetőleg ipának és nagytanyának Csengery Antalnak, a magyar tudományos akadémia másodelnökének, a magyar földhitelintézet igazgatójának, országgyűlési képviselőnek, Budapesti fővárosi bizottsági tagjának stb. hosszas betegsége után f. hó 13-án, délután 3 órakor, életének 59-ik és boldog házasságának 30-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak földi maradványai f. hó 15. esütörtökön d. u. 5 órakor fognak a magyar tudományos akadémia palotájából örök nyugalomra kísértetni. Budapest, 1880. július 13-án. Béke hamvaíra!”

Utónállás. Úgoda vezető uton két termetes utas Pápara siető falusi embert kifosztani akart, a megrémült atyai látván az erős szakszó sandékoló magya nyitotta meg zsebeit s a nála volt 24 krt. átadta nekik ajándékképp, mondván: „vigyéktek ti isten nyomortuljai, ha most nem, majd akad ellenségtek.” S folytatta útját, a bugyogos betyárok meg eliramodtak. Ez még kisebb kísérlet — csak nagyobb ne adja magát élő ily világban.

Egy vidéki földbirtokos fálval egy helyhelyi vendéglőbe érkezni betérőn, N. derék ural az asztaláhozült, a futóló kérdi az apja ismer-e N. urat? Oh mi sokszor találkoztunk ódos apám, ha későn küldi a havipénzt — lévén t. i. a bemutatandó N. ur — zalogházatuladnos.

Több utcán a kapuk késő éjjel sínemek bezárva, s fájtalan jeleket fognak. Gyakran hol itt, hol ott a szobaziczen az ő zívvelhárványával meging a zavartalan rendezésszaka — a helyett, hogy kipiheggé fáradalmait. Azért jótutottunk manap mára óda, hogy eselédelt alig kaphatni, ha csak meg nem engedjék neki a kapukules fölötti szabad rendelkezési jogot.

Mérges gombok. Marczillóbb írkák: Niklán, Somogyegyében e hó elején jó minőségének tartott ugynevezett vargánya és keserű-gombát élvezett több ember, — kik közül már másnap négyen elhaláltak és még néhányan súlyosan megbetegedtek. Mint mondják, ugyanazon helyről származó gombok által már mult években is történtek mérgezési esetek, de nem ily nagy mérvén és halálos kimenetellel.

Prágában a napokban egy légy egy rendőrt ajkát csipte meg. Nyomban daganat keletkezett, úgy hogy kórházba kellett szállítani, a hol még az nap meghalt.

Párisban július 14-én roppant fényes nemzeti ünnepély folyt le. A Bastille bevételének évfordulóját választotta Gambetta ünnepeknek Napoleon nap helyett. Mig Páris a legzajgatóbb előkészületeket teszi ez ünnepélyre, addig 3000 előkelő arándók, mindnyájan gyászruhában, gyásznépekhez zengye, égo viaszgyertyákkal kezökben, indult Pariséle Morillába.

A svéd király egy vasut megnyitása alkalmául utazást tévén, az indóházban hírlapírók is jelenetek meg, kik hátra vonultak. A király azt kérdezté az állomástüntöktől, hogy a hírlapírók hol utaznak. — „Egy első osztályú szalonocsiban, főltség. — „Ugy is kell” szolt a király, „mert ok képviselik az állam harmadik hatalmát.”

Staphánia hercegnő menyasszonyi fátályának elkészítésével — mint Brüsselből írják — mintegy 300 asszony van elfoglalva. Azt mondják, hogy a fátyal a legszebbek s drágábbak közé tartozik, mit e téren újabb időben készítettek. Szívesen elhisszük.

IX. Pius holttesté. IX. Pius pápa tudvalevőleg végrendeletében meghagyta, hogy földi maradványait a szent Lőrinc templom föltára mögé helyezéék. A jelenlegi pápa a napokban már el is rendeli IX. Pius holttestének a Péter templomból a Lőrinc templomba való ünnepélyes átvitelét. Az előmunkálók erre már nagyban folytak, midón a vatikántól hírtelen parancs jött, hogy hagyják abba. Még eddig nem tudni miért.

Félbeszakított prédikáció. Az esztergomi bazilikák akarták megszemlélni J... h Reszó budapesti építész és B... m téglagyár-tuladnos. Midón a bazilikába léptek Krotky kanonok épen prédikációt tartott. Ok nesztelenül folytatták szemlé-jüket, ami a pátert annyira kihozta sodrából, hogy félbeszakítva a prédikációt ily folytant föl: Léduljanak ki az én (?) templomból, ezt Pesten tehetik s nem az én templomban — az én templomom nem zsidóiskola! Hm!

Halottat támasztott föl a napokban a dunai szabad fürdő uszómestere. A fürdőben ugyanis egy 14—15 éves fia hullájára akadtak. Többek segítségével erősen dörzsölté Haegy a fia talpát, szíve taját s egyéb részeit ecettel stb. Másfél órai munka után a gyermek már életre jött s megmondta nevé. Gerőcsnek hitták, egy ferenczvárosi asztalos fia volt, s Csók csillagutcazi fűszerkereskedésben volt alkalmazva. Midón baba vitték megkötözni kellett — a góres rángatta. A fiut fürdés közben érte utol a góres, s az temette el egy jászól nélkül a viz alá. A gyermek ötőlton meg két óra hosszáig élt, azután meghalt.

Árva gyermekek sorsa. Pisaban két árva gyerek — egy 7 éves leány s egy 5 éves fia — koldulásból éltek. A mult héten egy negyemeletes házba mentek be. a fia leen maradt, a lányka pedig ajtórló-ajtóra ment kéregotni. A negyedik emeleten egy darabka kenyeret kapott, melyet mindjárt ledobott lenn váro őcsésének. Dobás közben azonban elveszté az egyensúlyt, lebukott s agyon zuszta magát.

Valóságos vérfürdőt készített a guns kircheni erdőben ma egy hete éjjel egy rongyszedő banda, mely meg másik hasonlófjelközésú társaságot orvult megtámadott. Viharos, zsinokos éjszaka volt. A villám és dörgés egymást válták föl és ezt a rilt zsinokos időt felhasználhatják a gonoszok boszujók kivételére. A nevezett erdőben tanjázott egy rongyszedő társaság, mely négy férfuból és ezek családjából nőkből, gyermekekből állott. Ezeket támadta meg másik banda régi győllőségéből kisékekkel, ruldakkal. A mitem sejtő társaság közül egy férfit rögtön leszurkát, a másik hármát pedig életveszélyesen megsebesíték. A gonosztevéket sikerült kézre keríteni.

Tóth Ede, a „Falu roszsza” költőjének szülőháza a putnikó műkedvelőtársulat emléktáblával látta el. A lelepezés e hó 11-én ment végbe ez s alkalommal a műkedvelőtársulat élönke: Szmracsányi Mihály hatásos beszédet tartott.

Városunkban meghaltak f. hó 8—14-ig: Dolgos Mihálinó, r. k. 56 éves, sorvadás. Lehner Dávid, izr. 52 éves, gégevész. Erailer Jozsef, r. k. 15 éves, vesztelőzóláz. Lengyel Lidia gyermeke Antal, a. h. 3 honapos sorvadás. Böron Mihály gyermeke Mihály r. k. 11 hetes, görös.

Szerkesztői levelezés.

Cy. A Bpst. Köszönet, sajnálat és árvölzet!
G. M. Nns. Igéretetere számitunk. Lehetetlen volt adott szavunkat betartani, de e napokban kímélődünk. Köszönet!
Zs. S. Bpst. Bár nálam nélkül tartját meg a dolgot — helytelen. Az ilyen társadalmi rákjaktól legvalószínűbb ki kell pusztítani, akkor aztán jobb időkértünk.
H. S. Bpst. Sokat ígér a... ; megérti-e ön ez elzárások?
A. N. J. Alsóendva. Hát hogy leszünk?
P. K. és Z. Gy. Srsf. Megkezdjük! A gyümölcsfákról is jó lenne egyet mást közölni.
K. M. helyb. Egy része bevált. Az első tulzot volt.
R. J. Bpst. A mult szombatit „Schulbote”-et nem kaptam meg. Kérem.
M. K. Ozgd. A folytatást várjuk.
O. helyben. Egy 15 füzetésű vagy akár más kedvéért nem hallgatunk el az igazságot, mert hisz akkor minden állna a vidéki lapok feladata? Pletykára nem adjuk fejünk.